

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA**Karar Sayısı: 5083**

8 Ekim 2021 tarihinde İzmir’de imzalanan ekli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Üçlü Komite Tesis Edilmesine İlişkin Protokol”ün onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

6 Ocak 2022

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ, AZERBAJCAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ VE GÜRCİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA
GÜMRÜK KONULARINDA ÜÇLÜ KOMİTE TESİS EDİLMESİNE İLİŞKİN
PROTOKOL**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, Azerbaycan Hükümeti adına Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Gümrük Komitesi ve Gürcistan Hükümeti adına Gürcistan Gelirler İdaresi (bundan böyle münferiden Taraf, müştereken Taraflar olarak anılacak olan);

Taraflar arasındaki sağlam işbirliği ilişkisini TEYİT EDEREK;

Gümrük sınırlarının korunmasında ve ticareti kolaylaştırarak ekonomik büyümenin desteklenmesinde gümrüğün önemini KABUL EDEREK;

Tarafların bilgi alışverişinde bulunma çabalarının iki taraflı eşya, hizmet, sermaye ve insan kaynakları akışımın geliştirilmesine katkıda bulunduğunu KAYDEDEREK;

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

MADDE 1

GENEL HÜKÜMLER

- 1) Taraflar, işbu Protokol ile (bundan sonra "Komite" olarak anılacak olan) Gümrük Konularında Üçlü Komiteyi kurmuş bulunmaktadır.
- 2) Taraflar arasındaki ilgili tüm alanlarda işbirliğinin geliştirilmesi, Komite ve çalışma grupları bünyesinde yürütülecektir.

MADDE 2

KOMİTENİN GÖREVLERİ

- 1) Komite, Taraflar arasında gümrük konularında yapılan işbirliğini koordine ve teşvik etmesinin ve geliştirmesinin yanı sıra işbirliğinin ana alanlarını ve yönünü tanımlar.
- 2) Komite, Taraflar arasında aşağıdaki alanlarda işbirliğini koordine eder:
 - a) Taraflar arasında gümrük konularında işbirliğinin geliştirilmesini sağlayacak yöntem ve imkânların araştırılması;
 - b) Sınır geçişlerini kolaylaştırmak, basitleştirmek, güvenli hale getirmek ve gümrük işlemlerinin etkin olmasını sağlamak amacıyla ortak çaba sarf etmek suretiyle işbirliği yapılması;
 - c) Gümrük politika ve usulleri, kolluk görevleri, modernizasyon programları ve tedarik zincirinin güvenliğine ilişkin mevcut bilgi ve en iyi uygulamalara dair deneyimlerin paylaşılması;
 - d) Dolaşımdaki eşyaya ilişkin verilerin doğru olmasını sağlamak amacıyla gümrük işlemlerinde ve gümrük muayenesinde kullanılan teknolojilerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi;
 - e) Gümrük kontrollerinin etkinliğini artırmaya ve bilgi alışverişi yoluyla gümrük işlemlerini kolaylaştırmaya yönelik projelerin uygulanması;
 - f) Gümrük muhafaza konularında ve kaçakçılığa karşı karşılıklı acil ortak tedbirler uygulanması konusunda işbirliği;
 - g) Fikri mülkiyet haklarının korunması;
 - h) Gümrük kontrolü için risk yönetimi sisteminin geliştirilmesi alanında işbirliği ve tecrübe paylaşımı;
 - i) Gümrük konularında diğer işbirliği alanları.

MADDE 3

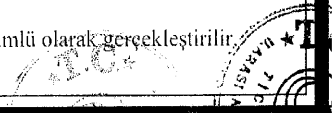
KOMİTENİN YAPISI

- 1) Taraflar, kendi Komite üyelerini usulüne uygun olarak tayin eder ve herhangi bir değişiklik durumunda, birbirlerini haberdar eder
- 2) Tarafların Gümrük İdarelerinin başkanları, Komitenin eş başkanları olacaktır.
- 3) Gümrük İdarelerinin ilgili yapısal birimlerinin başkanları, uygun görülen şekilde Komitenin çalışma gruplarına başkanlık eder.
- 4) Taraflar, çalışma gruplarında herhangi bir değişiklik olması durumunda birbirlerini haberdar eder.
- 5) Komite dâhilinde tesis edilen çalışma grupları aşağıdaki şekildedir:
 - a) Gümrük konularında iyileştirme çalışma grubu;
 - b) Uluslararası işbirliği ve eğitim çalışma grubu;
 - c) Veri değişimi çalışma grubu;
 - d) Gümrük muhafaza konularında işbirliği çalışma grubu;
 - e) Risk yönetimi ve istatistik çalışma grubu;
- 6) İşbirliğini geliştirmek amacıyla ve başka alanlarda işbirliğinde bulunmanın gerekli olması durumunda ilaveten başka çalışma grupları da tesis edilebilir.
- 7) Çalışma grupları, işbu Protokol ve Komite toplantılarında alınan kararlar rehberliğinde hareket eder ve yaptıkları çalışmadan elde edilen sonuçları düzenli olarak Komiteye rapor eder.

MADDE 4

KOMİTE TOPLANTILARI

- 1) Komite toplantıları, yılda bir defa olacak şekilde dönüşümlü olarak gerçekleştirilir.

- 2) Toplantının tarihi ve gündem maddeleri, toplantıdan en az bir ay önce Taraflar arasında müzakere edilir. Diğer hususlar, Komite Eş-Başkanlarınca teklif edilebilir ve müzakerelerde gündeme getirilebilir.
- 3) Gerekli görülmesi halinde, Taraflardan her biri Komite bünyesinde ele alınan konularla ilgili diğer kamu kuruluşu temsilcilerini ve uzmanları toplantıya katılmaya Tarafların rızası ile davet edebilir.
- 4) Tarafların temsilcileri, Komitenin olağan toplantılarının dışında ivedi konularda istişarelerde bulunup ortak kararlar alabilir ve bu kararları Komitenin bir sonraki toplantısının Protokoline derç edebilir.
- 5) Komite toplantılarında kabul edilen her karar, Komite toplantılarının sonunda Komite Eş-Başkanları tarafından imzalanacak olan tutanağa geçirilir. Toplantı tutanakları, İngilizce üç nüsha halinde hazırlanır.

MADDE 5

KOMİTENİN MALİ GİDERLERİ

- 1) Komite toplantılarının hazırlanması ve organizasyonu ile ilgili giderler, ev sahibi Tarafça karşılanır. Katılımcıların seyahat giderleri Tarafların kendileri tarafından karşılanır.
- 2) Her bir Taraf, Komite toplantılarına katılım sağlayan katılımcılarının giderlerini bizzat kendisi karşılar.

MADDE 6

DİĞER ANLAŞMALAR

İşbu Protokol'ün hükümleri, Tarafların bizzat kendilerinin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerine halel getirmez.

MADDE 7

ANLAŞMAZLIKLARIN GİDERİLMESİ

İşbu Protokol'ün yorumlanmasından veya uygulanmasından doğabilecek anlaşmazlıklar, Taraflar arasında müzakereler ve istişareler yoluyla çözülecektir.

MADDE 8

EKLEME VE DEĞİŞİKLİKLER

Tarafların yazılı rızasıyla işbu Protokol'e ekleme ve Protokol'de değişiklik yapılabilir. Bu ekleme ve değişiklikler, işbu Protokol'ün mütemmim cüzü olan ayrı protokoller şeklinde gerçekleştirilir ve işbu Protokol'ün 9. Maddesi hükümleri gereği yürürlüğe girer.

MADDE 9

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ, SÜRE VE FESİH

- 1) Taraflar, depozitör ülkeye yazılı olarak diplomatik kanallar aracılığıyla Protokol'ün yürürlüğe girişi için gerekli olan iç prosedürlerini tamamladığını bildirir. İşbu Protokol, depozitör ülkenin Tarafların bu Protokol'ün yürürlüğe girişi için gerekli olan iç prosedürleri tamamladığını diğer Taraflara bildirdiği tarihi takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer.
- 2) İşbu Protokol süresiz olarak akdedilmiştir. Taraflardan her biri, işbu Protokol'dan cayma niyetini içeren yazılı bildirimini diplomatik kanalları aracılığıyla göndermek suretiyle, işbu Protokol'dan cayabilir. Bu durumda yazılı bildirim tarihinden üç ay sonra bu Protokol feshedilir. Protokolün feshedilmesi, halihazırda devam etmekte olan faaliyetleri ve projeleri etkilemeyecektir.
- 3) Türkiye, işbu Protokol ile işbu Protokol'ün depozitör ülkesi olarak tayin edilmiş bulunmaktadır. Depozitör ülke, tüm Taraflara işbu Protokol'un onaylı bir nüshasını sağlayacaktır.

8 Ekim 2021 tarihinde, İzmir'de üç asıl nüsha halinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olacak şekilde Türkçe, Azerice, Gürcüce ve İngilizce imzalanmıştır. İşbu Protokol'ün yorumlanmasında farklılık olması halinde, İngilizce metin geçerlidir.

**TÜRKİYE
CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ADINA**

**AZERBAYCAN
CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ
ADINA**

**GÜRCİSTAN
HÜKÜMETİ
ADINA**

**RIZA TUNA
TURAGAY
TİCARET
BAKANLIĞI
BAKAN
YARDIMCISI**

**SAFAR
MEHDIYEV
DEVLET
GÜMRÜK
KOMİTESİ
BAŞKANI**

**LEVAN
KAKAVA
GELİRLER
İDARESİ
GENEL
MÜDÜRÜ**

**Türkiyə Respublikası Hökuməti, Azərbaycan Respublikası Hökuməti
və Gürcüstan Hökuməti arasında**

Gömrük Məsələləri üzrə

Üçtərəfli Komitənin yaradılması haqqında

PROTOKOL

Bundan sonra ayrı-ayrılıqda "Tərəf" və birlikdə "Tərəflər" adlandırılacaq Türkiyə Respublikasının Ticarət Nazirliyi ilə təmsil olunan Türkiyə Respublikası Hökuməti, Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi ilə təmsil olunan Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Gürcüstanın Gəlirlər Xidməti ilə təmsil olunan Gürcüstan Hökuməti,

Tərəflər arasında yaradılmış möhkəm əməkdaşlıq əlaqələrini təsdiqləyərək;

gömrük sərhədinin qorunmasında və ticarəti asanlaşdırmaqla iqtisadi artımın təşviq edilməsində gömrüyün əhəmiyyətini qəbul edərək;

Tərəflərin məlumatların mübadiləsi ilə bağlı səylərinin malların, xidmətlərin, kapitalın və insan resurslarının ikitərəfli axınının təşviqinə dəstək olduğunu qeyd edərək,

aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Ümumi müddəalar

- 1) Tərəflər Gömrük Məsələləri üzrə Üçtərəfli Komitə (bundan sonra Komitə adlandırılacaqdır) yaradırlar.
- 2) Tərəflər arasında bütün müvafiq sahələr üzrə əməkdaşlığın inkişafı Komitə və onun işçi qrupları çərçivəsində həyata keçirilir.

Maddə 2

Komitənin funksiyaları

- 1) Komitə Tərəflər arasında gömrük məsələləri üzrə əməkdaşlığı əlaqələndirir, təşviq və inkişaf etdirir, eləcə də əsas əməkdaşlıq sahələrini və istiqamətlərini müəyyən edir.
- 2) Komitə Tərəflər arasında aşağıdakı sahələr üzrə əməkdaşlığı əlaqələndirir:

- a) Tərəflər arasında gömrük məsələləri üzrə əməkdaşlığın gücləndirilməsi yollarını və imkanlarını araşdırmaq;
- b) sərhəd keçidlərini asanlaşdırmaq, sadələşdirmək və onların təhlükəsizliyini təmin etmək, o cümlədən sərəməli gömrük rəsmiləşdirmələrini təmin etmək məqsədilə birgə səylərlə əməkdaşlıq etmək;
- c) gömrük siyasəti və prosedurları, icra funksiyaları, modernləşmə proqramları və təchizat zəncirinin təhlükəsizliyi ilə bağlı bilik və qabaqcıl təcrübələri bölüşmək;
- d) daşınan mallar haqqında məlumatların dəqiqliyini təmin etmək məqsədilə gömrük prosedurlarında və gömrük yoxlamalarında istifadə olunan texnologiyaların inkişaf etdirilməsi və təkmilləşdirilməsi;
- e) məlumatların mübadiləsi yolu ilə gömrük nəzarətinin səmərəliliyinin artırılması və gömrük prosedurlarının asanlaşdırılması məqsədilə layihələr həyata keçirmək;
- f) gömrük məsələlərində hüquq-mühafizə üzrə əməkdaşlıq, qaçaqmalçılığa qarşı birgə operativ tədbirlər görmək;
- g) əqli mülkiyyət hüquqlarını qorumaq;
- h) gömrük nəzarəti üçün risklərin idarə edilməsi sisteminin inkişafı sahəsində əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi aparmaq;
- i) gömrük məsələləri üzrə digər əməkdaşlıq sahələri.

Maddə 3

Komitənin strukturu

- 1) Tərəflər Komitədə öz üzvlərini müvafiq qaydaya uyğun təyin edir və hər hansı dəyişiklik barədə bir-birini məlumatlandırırlar.
- 2) Hər bir Tərəfin Gömrük Administrasiyalarının rəhbərləri Komitənin həmsədrləri olur.
- 3) Gömrük Administrasiyalarının aidiyyəti struktur bölmələrinin rəhbərləri müvafiq olaraq Komitənin işçi qruplarının rəhbərləri olur.
- 4) Tərəflər işçi qrupda hər hansı dəyişiklik barədə bir-birinə məlumat verirlər.
- 5) Komitə çərçivəsində yaradılmış İşçi Qruplar aşağıdakılardır:
 - a) gömrük işinin təkmilləşdirilməsi üzrə İşçi Qrup;
 - b) beynəlxalq əməkdaşlıq və təlim üzrə İşçi Qrup;
 - c) məlumat mübadiləsi üzrə İşçi Qrup;
 - d) gömrük hüquq-mühafizə məsələlərində əməkdaşlıq üzrə İşçi Qrup;
 - e) risklərin idarə edilməsi və statistika üzrə İşçi Qrup.
- 6) Digər sahələr üzrə əməkdaşlığa zərurət yarandığı təqdirdə, əməkdaşlığın inkişafı üçün əlavə olaraq digər işçi qruplar da yaradıla bilər.
- 7) İşçi qruplar bu Protokolu və Komitənin iclaslarında qəbul edilən qərarları rəhbər tutur və işçi qruplar öz fəaliyyətlərinin nəticələri barədə müntəzəm olaraq Komitəyə hesabat verirlər.

Maddə 4

Komitənin iclasları

- 1) Komitənin iclasları növbə ilə, ildə bir dəfə keçirilir.
- 2) İclasın vaxtı və gündəliyə daxil olan məsələlər Tərəflər arasında iclasdan ən az bir ay əvvəl razılaşıdırılır. Digər məsələlər Komitənin həmsədrləri tərəfindən təklif edilə və müzakirələr zamanı qaldırıla bilər.
- 3) Zərurət olduqda, hər bir Tərəf Komitə çərçivəsində müzakirə ediləcək məsələlərlə əlaqədar digər dövlət qurumlarının nümayəndələrini və ekspertlərini Tərəflərin qarşılıqlı razılığı əsasında icaslarda iştirak etmək üçün dəvət edə bilər.
- 4) Tərəflərin nümayəndələri Komitənin mütəmadi iclasları arasında təcili məsələlər üzrə məsləhətləşmələr keçirə, müzakirə edilən məsələ üzrə birgə qərarlar qəbul edə və onu Komitənin ən yaxın zamanda keçiriləcək iclasının Protokoluna daxil edə bilərlər.
- 5) Komitənin iclaslarında qəbul edilən hər bir qərar qeydə alınır və Komitənin iclaslarının sonunda Komitə həmsədrləri tərəfindən imzalanır. Komitənin iclaslarının hesabatları üç nüsxədə ingilis dilində olur.

Maddə 5

Komitənin maliyyə xərcləri

- 1) Komitənin iclaslarının hazırlığı və həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər ev sahibliyi edən Tərəf tərəfindən qarşılanır. Komitə iclaslarının iştirakçılarının səfər xərcləri Tərəflərin özləri tərəfindən qarşılanır.
- 2) Hər bir Tərəf Komitədəki üzvlərinin fəaliyyətləri ilə bağlı bütün zəruri xərcləri qarşılayır.

Maddə 6

Digər sazişlər

Bu Protokolun müddəaları Tərəflərin qoşulduqları digər beynəlxalq sazişlərdən irəli gələn hüquqlarına və öhdəliklərinə təsir etmir.

Maddə 7

Fikir ayrılıqlarının həlli

Bu Protokolun şərhindən və ya tətbiqindən yarana biləcək hər hansı fikir ayrılığı Tərəflər arasında danışıqlar və məsləhətləşmələr vasitəsilə həll edilir.

Maddə 8

Əlavə və dəyişikliklər

Tərəflərin qarşılıqlı yazılı razılığı əsasında bu Protokola hər hansı əlavə və dəyişikliklər edilə bilər. Belə əlavə və dəyişikliklər bu Protokolun ayrılmaz tərkib hissəsi olan ayrıca protokollar formasında edilir və bu Protokolun 9-cu maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq qüvvəyə minir.

Maddə 9

Qüvvəyəminmə, müddət və ləğvetmə

- 1) Tərəflər bu Protokolun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili hüquqi prosedurların tamamlanması barədə Depozitariyə diplomatik kanallar vasitəsilə yazılı məlumat verirlər. Bu Protokol Depozitarinin bütün Tərəflərin bu Protokolun qüvvəyə minməsi üçün tələb olunan dövlətdaxili hüquqi prosedurları bitirməsi barədə digər Tərəflərə məlumat verdiyi tarixdən sonrakı otuzuncu gün qüvvəyə minir.
- 2) Bu Protokol qeyri-müəyyən müddətə bağlıdır və Tərəflərdən hər hansı biri diplomatik kanallar vasitəsilə bu Protokolu ləğv etmək niyyəti barədə yazılı bildiriş göndərməklə onu ləğv edə bilər. Belə halda, bu Protokol bu cür bildirişin alındığı tarixdən üç ay sonra ləğv edilir. Bu Protokolun ləğv edilməsi artıq icra edilməkdə olan fəaliyyətlərə təsir göstərmir.
- 3) Türkiyə Respublikası Hökuməti bu Protokolun Depozitarisidir. Depozitari bütün Tərəfləri bu Protokolun təsdiq edilmiş nüsxəsi ilə təmin edir.

İzmir şəhərində, 2021-ci il 8 oktyabr tarixində üç orijinal nüsxədə hər biri türk, Azərbaycan, gürcü və ingilis dillərində imzalanmışdır, bütün mətnlər bərabər autentikdir. Bu protokolun təfsirində fikir ayrılığı yarandığı təqdirdə, ingilis dilindəki mətnə üstünlük verilir.

**Türkiyə Respublikası
Hökuməti Adından**

**Azərbaycan
Respublikası
Hökuməti adından**

**Gürcüstan Hökuməti
adından**

**Rıza Tuna Turaqay
Ticarət Nazirliyi
nazir müavini**

**Səfər Mehdiyev
Dövlət Gömrük
Komitəsinin sədri**

**Levan Kakava
Gəlirlər Xidmətinin
Baş direktoru**

ოქმი
თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას,
აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობასა
და
საქართველოს მთავრობას შორის
საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით სამმხრივი კომიტეტის შექმნის შესახებ

თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობა, რომელიც წარმოდგენილია თურქეთის რესპუბლიკის ვაჭრობის სამინისტროს მიერ, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობა, რომელიც წარმოდგენილია აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სახელმწიფო საბაჟო კომიტეტის მიერ და საქართველოს მთავრობა, რომელიც წარმოდგენილია საქართველოს შემოსავლების სამსახურის მიერ შემდგომში ცალკე მოხსენიებულნი როგორც „მსარე“, ხოლო ერთობლივად მოხსენიებულნი როგორც „მხარეები“;

ადასტურებენ რა, მხარეთა შორის მტკიცე თანამშრომლობას;

ალიარებენ რა, საბაჟოს მნიშვნელობას საბაჟო საზღვრის დაცვის და ვაჭრობის გამარტივების მეშვეობით ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობის თვალსაზრისით;

აღნიშნავენ რა, მსარეთა ძალისხმევას, უზრუნველყონ ინფორმაციის გაცვლა, საქონლის, მომსახურებების, კაპიტალისა და ადამიანური რესურსების ორმხრივი გადაადგილების ხელშეწყობის მიზნით;

თანხმდებიან შემდეგზე:

მუხლი 1
ზოგადი დებულებები

- 1) მხარეებმა უნდა შექმნან „საბაჟო საკითხების შესახებ სამმხრივი კომიტეტი“ (შემდგომში - „კომიტეტი“).
- 2) მხარეთა შორის, ყველა შესაბამის საკითხებში თანამშრომლობის განვითარება უნდა განხორციელდეს კომიტეტის და მისი სამუშაო ჯგუფების ფარგლებში.

მუხლი 2
კომიტეტის ფუნქციები

- 1) კომიტეტმა უნდა უზრუნველყოს საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით მხარეთა შორის თანამშრომლობის კოორდინირება, ხელშეწყობა და განვითარება, ასევე განსაზღვროს თანამშრომლობის ძირითადი სფეროები და მიმართულებები.
- 2) კომიტეტმა კოორდინირება უნდა გაუწიოს მხარეთა შორის თანამშრომლობას შემდეგ სფეროებში:

- ა) მხარეთა შორის საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით თანამშრომლობის განმტკიცების მიზნით საჭირო გზების და შესაძლებლობების მოძიება;
- ბ) ერთობლივი ძალისხმევით მობილიზება, საზღვრის კვეთის ხელშეწყობის, გამარტივების და უზრუნველყოფის და ეფექტიანი საბაჟო ფორმალობების წარმოდგენის მიზნით;
- გ) საბაჟო პოლიტიკასა და პროცედურებთან, აღსრულების ფუნქციებთან, მოდერნიზაციის პროგრამებთან და მიწოდების ჯაჭვის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებით ცოდნისა და საუკეთესო პრაქტიკის შესახებ გამოცდილების გაზიარება;
- დ) საბაჟო პროცედურებისა და საბაჟო შემოწმების დროს გამოყენებული ტექნოლოგიების შემუშავება და გაუმჯობესება, გადაადგილებული საქონლის შესახებ მონაცემთა სიზუსტის უზრუნველსაყოფად;
- ე) პროექტების განხორციელება, საბაჟო კონტროლის ეფექტურობის ამაღლების და საბაჟო პროცედურების გამარტივების მიზნით, ინფორმაციის გაცვლის გზით;
- ვ) საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით, სამართალდამცავ ორგანოებთან თანამშრომლობა, უკანონო ვაჭრობის წინააღმდეგ მიმართული სწრაფი ერთობლივი მოქმედებების მიზნით;
- ზ) ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების დაცვა;
- თ) თანამშრომლობა და გამოცდილების გაცვლა, საბაჟო კონტროლის მიზნით რისკების მართვის სისტემის განვითარების სფეროში;
- ი) საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებული თანამშრომლობის სხვა სფეროები.

მუხლი 3 კომიტეტის სტრუქტურა

- 1) მხარეებმა ჯეროვნად უნდა დანიშნონ კომიტეტის თავიანთი წევრები და აცნობონ ერთმანეთს ნებისმიერი ცვლილების შესახებ.
- 2) თითოეული მხარის საბაჟო ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი უნდა განისაზღვროს კომიტეტის თანა-თავმჯდომარედ;
- 3) საბაჟო ადმინისტრაციების შესაბამისი სტრუქტურული ქვედანაყოფების ხელმძღვანელები, საჭიროების შემთხვევაში, განისაზღვრებიან კომიტეტის სამუშაო ჯგუფების ხელმძღვანელებად.
- 4) მხარეებმა ერთმანეთს უნდა აცნობონ, სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში განხორციელებული ნებისმიერი ცვლილების შესახებ.
- 5) კომიტეტის ფარგლებში შექმნილ სამუშაო ჯგუფებს წარმოადგენს შემდეგი:
 - ა) სამუშაო ჯგუფი საბაჟო საკითხების გაუმჯობესების შესახებ;
 - ბ) სამუშაო ჯგუფი საერთაშორისო თანამშრომლობის და ტრენინგების შესახებ;
 - გ) სამუშაო ჯგუფი მონაცემთა გაცვლის შესახებ;
 - დ) სამუშაო ჯგუფი საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით სამართალდამცავ ორგანოებთან თანამშრომლობის შესახებ;

- ე) სამუშაო ჯგუფი რისკების მართვის და სტატისტიკური მონაცემების შესახებ.
- 6) თანამშრომლობის განვითარების და სხვა სფეროებში თანამშრომლობის საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლოა შეიქმნას დამატებითი სამუშაო ჯგუფები.
 - 7) სამუშაო ჯგუფებმა უნდა იხელმძღვანელონ წინამდებარე ოქმით და კომიტეტის და სამუშაო ჯგუფების ფარგლებში, მათი საქმიანობის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილებები, ანგარიშის სახით რეგულარულად უნდა წარუდგინონ კომიტეტს.

მუხლი 4 **კომიტეტის სხდომები**

- 1) კომიტეტის სხდომები უნდა ჩატარდეს მონაცვლეობით, წელიწადში ერთხელ.
- 2) სხდომის თარიღსა და დღის წესრიგის საკითხებს მხარეები განიხილავენ სხდომამდე მინიმუმ ერთი თვით ადრე, სხვა საკითხების შემოთავაზება შესაძლებელია კომიტეტის თანა-ხელმძღვანელობის მიერ და შესაძლოა წამოიჭრას დისკუსიების დროს.
- 3) საჭიროების შემთხვევაში, მხარეთა თანხმობით, სხდომებში მონაწილეობის მიზნით, თითოეულმა მხარემ შესაძლოა მოიწვიოს სხვა სამთავრობო უწყების წარმომადგენლები და ექსპერტები, კომიტეტის ფარგლებში განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით.
- 4) მხარეთა წარმომადგენლები უფლებამოსილი არიან აწარმოონ კონსულტაციები გადაუდებელი მნიშვნელობის საკითხებზე კომიტეტის რეგულარულ სხდომებს შორის, მიიღონ ერთობლივი გადაწყვეტილებები განსახილველ საკითხთან მიმართებით და აღნიშნული ასახონ კომიტეტის უახლოესი სხდომის ოქმში.
- 5) კომიტეტის სხდომებზე მიღებული ყველა გადაწყვეტილება უნდა დაოქმდეს, რომელსაც ხელი უნდა მოეწეროს კომიტეტის თანა-ხელმძღვანელობის მიერ, კომიტეტის სხდომების დასრულებისას. კომიტეტის სხდომის ანგარიშები წარმოდგენილი უნდა იყოს სამ ეკზემპლარად, ინგლისურ ენაზე.

მუხლი 5 **კომიტეტის ფინანსური ხარჯები**

- 1) კომიტეტის სხდომების მომზადებისა და ჩატარების ხარჯები უნდა გაიღოს მასპინძელმა მხარემ. კომიტეტის სხდომის მონაწილე პირის მგზავრობასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვა უნდა მოხდეს თავად მხარეების მიერ.
- 2) თითოეულმა მხარემ უნდა დაფაროს ყველა საჭირო ხარჯი, რომელიც უკავშირდება მის მიერ კომიტეტში წარდგენილი წევრების საქმიანობას.

მუხლი 6 სხვა შეთანხმებები

წინამდებარე ოქმის დებულებები გავლენას არ მოახდენს მხარეთა უფლებებსა და მოვალეობებზე, რაც გამომდინარეობს სხვა საერთაშორისო შეთანხმებებიდან, რომელთა მსარეებსაც ისინი წარმოადგენენ.

მუხლი 7 უთანხმოების მოგვარება

ნებისმიერი უთანხმოება, რომელიც შესაძლოა უკავშირდებოდეს წინამდებარე ოქმის განმარტებას ან გამოყენებას, უნდა მოგვარდეს მხარეთა შორის მოლაპარაკებების და კონსულტაციების გზით.

მუხლი 8 დამატებები და ცვლილებები

წინამდებარე ოქმში, ნებისმიერი დამატება ან ცვლილება შესაძლოა განხორციელდეს მხარეთა წერილობითი თანხმობის საფუძველზე. ამგვარი დამატებების და ცვლილებების ასახვა უნდა მოხდეს დამოუკიდებელი ოქმის სახით, რომელიც წინამდებარე ოქმის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს და ძალაში უნდა შევიდეს წინამდებარე ოქმის მე-9 მუხლით გათვალისწინებული დებულებების შესაბამისად.

მუხლი 9 ძალაში შესვლა, მოქმედების ვადა და შეწყვეტა

- 1) მხარეებმა, წერილობით, დიპლომატიური არხების მეშვეობით უნდა აცნობონ დეპოზიტარს, წინამდებარე ოქმის ძალაში შესვლისთვის საჭირო, თავიანთი შიდა სამართლებრივი პროცედურების დასრულების შესახებ. წინამდებარე ოქმი ძალაში შედის იმ თარიღიდან ოცდამეათე დღეს, როდესაც დეპოზიტარმა აცნობა სხვა მხარეებს, ყველა მხარის მიერ, წინამდებარე ოქმის ძალაში შესვლისთვის საჭირო, შიდა სამართლებრივი პროცედურების დასრულების შესახებ.
- 2) წინამდებარე ოქმი იდება განუსაზღვრელი ვადით. ნებისმიერი მხარე უფლებამოსილია შეწყვიტოს წინამდებარე ოქმის მოქმედება, ოქმის შეწყვეტის განხრახვის შესახებ წერილობითი შეტყობინების დიპლომატიური არხების მეშვეობით გაგზავნის გზით. ასეთ შემთხვევაში, წინამდებარე ოქმის მოქმედება

წყდება, ამგვარი შეტყობინების გაგზავნიდან სამი თვის შემდეგ. წინამდებარე ოქმის მოქმედების შეწყვეტა გავლენას არ ახდენს უკვე მიმდინარე აქტივობებსა და პროექტებზე.

- 3) წინამდებარე ოქმის დეპოზიტარს წარმოადგენს თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობა. დეპოზიტარმა, წინამდებარე ოქმის დამოწმებული ასლები ყველა მხარეს უნდა გადასცეს.

ხელმოწერილია ქ. იზმირში, 2021 წლის 8 ოქტომბერს, სამ დედნად, თითოეული თურქულ, აზერბაიჯანულ, ქართულ და ინგლისურ ენებზე. ყველა ტექსტი თანაბრად ავთენტურია. წინამდებარე ოქმის განსხვავებული ინტერპრეტაციის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ტექსტს ინგლისურ ენაზე.

თურქეთის
რესპუბლიკის
მთავრობის
სახელით

აზერბაიჯანის
რესპუბლიკის
მთავრობის
სახელით

საქართველოს
მთავრობის
სახელით

ბ-ნი რიზა თუნა
თურაგაი
ვაჰრობის
მინისტრის
მოადგილე

ბ-ნი საფარ
მეჰდიევი
სახელმწიფო საბაჟო
კომიტეტის
თავმჯდომარე

ბ-ნი ლევან კაკავა
შემოსავლების
სამსახურის
უფროსი

PROTOCOL
FOR THE ESTABLISHMENT OF TRILATERAL COMMITTEE ON
CUSTOMS MATTERS
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY,
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN
AND
THE GOVERNMENT OF GEORGIA

The Government of the Republic of Turkey represented by the Ministry of Trade of the Republic of Turkey, the Government of the Republic of Azerbaijan represented by the State Customs Committee of the Republic of Azerbaijan and the Government of Georgia represented by the Revenue Service of Georgia, hereinafter separately referred to as a "Party" and jointly as "Parties";

CONFIRMING firmly established cooperative relationship between the Parties;

ACKNOWLEDGING the importance of Customs in protecting customs border and promoting economic growth by facilitating trade;

NOTING that the efforts of the Parties to exchange information contribute to promotion of bilateral flows of goods, services, capital and human resources;

Have agreed as follows:

ARTICLE 1
GENERAL PROVISIONS

- 1) The Parties shall establish Trilateral Committee on Customs Matters (hereinafter referred to as a "Committee").
- 2) The development of cooperation in all relevant fields between the Parties shall be conducted within the Committee and its working groups.

ARTICLE 2
FUNCTIONS OF THE COMMITTEE

- 1) The Committee shall coordinate, encourage and develop cooperation in customs matters between the Parties, as well as define the major areas and directions of cooperation.

- 2) The Committee shall coordinate cooperation between the Parties in the following areas:
 - a) Explore the ways and possibilities paving the way for enhanced cooperation on customs matters between the Parties;
 - b) Collaborate through joint efforts in order to facilitate, simplify and secure border-crossings and provide efficient customs formalities;
 - c) Share experiences on knowledge and best practices with regard to customs policies and procedures, enforcement functions, modernization programs, and supply chain security;
 - d) Development and improvement of the technologies used in customs procedures and customs examination with a view to ensuring the accuracy of data on goods moved;
 - e) Implementation of projects with a view to raising effectiveness of customs control and facilitating customs procedures by exchanging information;
 - f) Cooperation in law enforcement in customs matters, prompt joint actions against smuggling;
 - g) Protection of intellectual property rights;
 - h) Cooperation and exchange of experiences in the field of development of the risk management system for customs control;
 - i) Other areas of cooperation in customs matters.

ARTICLE 3
STRUCTURE OF THE COMMITTEE

- 1) The Parties shall duly designate their members of the Committee and inform each other on any changes.

- 2) The heads of the Customs Administrations of each Party shall be the co-Heads of the Committee;
- 3) The heads of the related structural divisions of the Customs Administrations shall be the heads of the working groups of the Committee, as appropriate.
- 4) Parties shall inform each other on any changes in the working group.
- 5) Established Working Groups within the frame of the Committee shall be:
 - a) Working group on improvement of customs work;
 - b) Working group on international cooperation and training;
 - c) Working group on data exchange;
 - d) Working group on cooperation in law enforcement in customs matters;
 - e) Working group on risk management and statistics.
- 6) Other working groups might be established additionally for the development of cooperation and in case of necessity to cooperate in other areas.
- 7) The working groups shall be guided by the present Protocol and the decisions adopted at the meetings of the Committee and the working groups shall report regularly to the Committee on the results of their work.

ARTICLE 4
MEETINGS OF THE COMMITTEE

- 1) The meetings of the Committee shall be held alternately once a year.
- 2) The date of the meeting and the agenda items shall be negotiated by the Parties at least one month before the meeting. Other issues might be proposed by the co-Heads of the Committee and might be raised at the discussions.

- 3) If necessary, each Party might invite the representatives of other governmental bodies and experts related to the issues discussed within the Committee to participate in meetings with the consent of the Parties.
- 4) The representatives of the Parties might hold consultations on urgent issues between the regular meetings of the Committee and adopt joint decisions on the issue discussed and incorporate it into the Protocol of the nearest meeting of the Committee.
- 5) Every decision adopted at the meetings of the Committee shall be put on record which shall be signed by the co-Heads of the Committee at the end of the meetings of the Committee. The reports of the meetings of the Committee shall be in three copies in English.

ARTICLE 5

FINANCIAL EXPENSES OF THE COMMITTEE

- 1) The expenses on preparation and realization of meetings of the Committee shall be incurred by the host Party. The travel expenses of the participants of the Committee meetings shall be covered by the Parties themselves.
- 2) Each Party shall incur all necessary expenses related to the activities of its members of the Committee.

ARTICLE 6

OTHER AGREEMENTS

The provisions of present Protocol shall not affect the rights and obligations of the Parties resulting from other international agreements to which they are Parties.

ARTICLE 7
SETTLEMENT OF DISAGREEMENTS

Any disagreement that may arise from the interpretation or application of this Protocol shall be resolved by negotiations and consultations between the Parties.

ARTICLE 8
ADDITIONS AND AMENDMENTS

Any additions and amendments may be made to this Protocol by written consent of the Parties. Such additions and amendments shall be made in a form of separate Protocols being an integral part of this Protocol and shall enter into force in accordance with the provisions of Article 9 of this Protocol.

ARTICLE 9
ENTRY INTO FORCE, DURATION AND TERMINATION

- 1) The Parties shall inform, in written form through diplomatic channels, the Depositary about the completion of their internal legal procedures necessary for entry into force of this Protocol. This Protocol shall enter into force on the thirtieth day following the date when Depositary has informed other Parties that all Parties completed internal legal procedures required for the entry into force of this Protocol.
- 2) This Protocol is concluded for an indefinite period of time and any of the Parties may terminate this Protocol by sending a written notification of its intention to terminate the Protocol through diplomatic channels. In such case, this Protocol shall be terminated three months following the date of such notification. The termination of this Protocol shall not affect the activities and projects already in progress.
- 3) The Government of the Republic of Turkey shall be the Depositary of this Protocol. The Depositary shall provide a certified copy of this Protocol to all Parties.

Done at Izmir on October 8, 2021, in three original copies, each in Turkish, Azerbaijani, Georgian and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation of this Protocol, the English text shall prevail.

**FOR THE
GOVERNMENT
OF THE
REPUBLIC OF
TURKEY**

**FOR THE
GOVERNMENT
OF THE
REPUBLIC OF
AZERBAIJAN**

**FOR THE
GOVERNMENT
OF GEORGIA**

**RIZA TUNA
TURAGAY
DEPUTY
MINISTER OF
MINISTRY OF
TRADE**

**SAFAR
MEHDIYEV
CHAIRMAN OF
STATE
CUSTOMS
COMMITTEE**

**LEVAN
KAKAVA
DIRECTOR
GENERAL OF
THE REVENUE
SERVICE**